

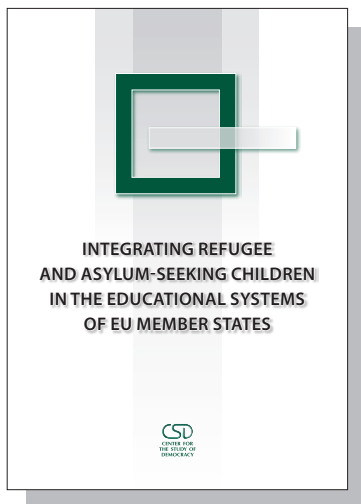
Социологическа програма

През 2012 г. Социологическата програма съсредоточи усилията си върху следните приоритетни области: интеграция на мигранти и уязвими групи, защита на човешките права и оценка на публични политики.

- **Политики за интеграция на мигрантите и уязвимите групи:** През годината Социологическата програма разработи методи и показатели за оценка на постигнатите резултати и въздействието на различните политики за интеграция на мигрантите и други уязвими групи. Специално внимание беше отделено на ефективния отговор на трафика на деца в ЕС чрез анализ на текущите програми за подпомагане на жертвите и степента на устойчивото им реинтегриране в страните на произход и на дестинация.
- Започнато бе проучване на причините за крайната бедност сред мигрантите с акцент върху българските роми мигранти в Италия и Франция. Продължи и работата в областта на социалното включване/изключване на традиционните етнически малцинства в страната.
- **Популяризиране и защита на човешките права:** Социологическата програма използва качествени и количествени методи при изследване осведомеността на служителите на „Охранителна полиция“ относно основните човешки права и борбата с дискриминацията като оцени въздействието на проведените обучения в три региона в България.
- **Превенция на тормоза в Интернет:** Социологическата програма, заедно с Българския център за безопасен интернет, продължиха да подпомагат младите хора, учителите, училищните психолози и родителите при идентифицирането на опасността и риска, произтичащи от тормоза и агресивното поведение в Интернет. Беше осъществено обучение на учители и ученици за разпознаване на риска от кибертормоз.
- **Оценка на публичните политики и програми:** Социологическата програма увеличи капацитета си за разработване на методи и индикатори за мониторинг и оценка на публичните политики и програми в няколко ключови области – миграция и интеграция, правосъдие и вътрешни работи и насилието срещу деца.

I. Политики за интеграция на мигранти и уязвими групи

Образователна интеграция на бежанците и децата търсещи убежище

През 2012 г. Социологическата програма успешно приключи работата по изследването „Интегриране на децата на бежанци и търсещите убежище в системата на образованието в държавите-членки на ЕС: Оценка и насърчване на добри практики“ (INTEGRACE). Събраните материали бяха публикувани в наръчник, който представя изследователските инструменти и получените резултати. Проучването обхваща 27-те държави-членки на ЕС, Норвегия и 4 държави от Западните Балкани. Основен акцент в националните доклади е представянето на добрите практики в образователната интеграция на децата на бежанци и търсещите убежище (ДБТУ). Направени са стандартизирани описания на избрани добри практики в специално разработени обобщаващи таблици, които биха подпомогнали бъдещи изследвания в областта на образователната интеграция на ДБТУ чрез предоставяне на референтна рамка за сравнителен ана-

лиз. Прегледът на добрите практики в тридесет и две европейски държави позволи да се направят обобщения за цялостното развитие на политиките и практиките в образователната интеграция на ДБТУ в ЕС. Наръчникът представи иновативна методология за „огледални“ оценки на въздействието с цел да се идентифицират ключовите условия и параметри за трансфериране на добрите практики в областта на образователна интеграция на ДБТУ в различни национални контексти.

На 8 юни 2012 г. в Центъра за изследване на демокрацията се проведе публична дискусия на тема „Интеграция на децата на бежанци и търсещи убежище в образователните системи на страните от Европейския съюз: опитът на България“. Представени бяха публикуваният Наръчник и основните резултати от проведеното изследване на образователната интеграция на ДБТУ в България. Сред участниците в семинара бяха г-н Цветан Петров, директор на Центъра за интеграция към Държавната агенция за бежанците, г-жа Маринела Радева, председател на Асоциацията за интеграция на бежанци и мигранти, представители на Върховния комисариат на ООН за бежанците – България, г-жа Дора Иванова от Фондация „Петър Берон“ и др.

Сред най-важните резултати от изследването са препоръките за подобряване на политиките в областта на образователната интеграция на ДБТУ. Тяхната основна цел е да информират и подпомогнат работата на служителите в сферата на образованието, отговорни за създаването и разработването на различни програми и политики за интеграция на ДБТУ както на национално, така и на европейско ниво. Въпреки че съдържанието и организацията на образованието и обучението са отговорност на националните правителства, общите предизвикателства при

Публична дискусия на тема „Интеграция на децата на бежанци и търсещи убежище в образователните системи на страните от Европейския съюз: опитът на България“. От дясно на ляво: д-р Андрей Нончев, директор на Социологическата програма, Център за изследване на демокрацията; д-р Мила Манчева, старши анализатор, Център за изследване на демокрацията

закрилата на бежанците стимулират диалога и обмена на добри практики в целия ЕС. Прегледът на добрите практики за интеграция на децата на бежанци и търсещите убежище в училищата обхваща безпрецедентен брой европейски държави с различен състав на бежанците и търсещите убежище, с разнообразни политики и практики в областта на интеграцията и миграция-

та, с различни образователни системи и модели на интеграция на ДБТУ.

Въпреки че е изключително трудно да се обобщят всички национални особености, изведени на базата на анализа и заключенията в националните доклади и докладите за оценката на въздействието, могат да бъдат направени няколко ключови препоръки:

Държавата трябва да поеме основната отговорност за осъществяването на образователната интеграция на ДБТУ.

Необходимо е образователната интеграция на ДБТУ да се разглежда извън границите на традиционните концепции като например ези-

ковото обучение и запознаването с националната култура на приемащата страна. Социалната работа, психологическата помощ, специализираните програми за деца в детските градини, преподаването на майчиния език, творческите и развлекателните дейности и други, имат не по-малко значение ДБТУ да достигнат добро ниво на социален и психологически комфорт в приемащото общество.

Свободният и равен достъп до образование, независимо от правния статут и в съответствие със стандартите за правата на човека, трябва да бъде гарантиран за всички ДБТУ.

Изучаването езика на приемащата страна е от решаващо значение за успешното интегриране и академичните постижения на ДБТУ и то следва да бъде ключов елемент на предучилищното и училищното образование.

Обучението по майчин език също така е от основно значение, защото доброто познаване на майчиния език е предпоставка за изучаването и на езика на приемащата страна.

Задължително е да се отчита и гледната точка на децата. ДБТУ следва да се приемат като активни участници в процеса на образователната им интеграция, а не само като пасивни потребители на услуги и образование.

Културната и спортната активност са доказали високия си интегративен потенциал. Те помагат за предотвратяването и преодоляването на недоразумения и напрежение между учениците, насърчават креативността и межкултурния диалог, създават възможности за работа в екип и общуване по забавен начин, увеличават участието и ролята на самите деца в образователната интеграция.

Интегриране на децата бежанци и търсещи убежище в българската образователна система.

Резултатите от изследването бяха представени и в статията *„Интегриране на децата на бежанците и търсещите убежище в българската образователна система“* от д-р Андрей Нончев и д-р Мила Манчева, публикувана в академичното списание *„Социологически проблеми“* (2012, бр. 1-2). Тя тематизира основните проблеми на образователната интеграция на ДБТУ в сферите достъп до образование, качество на образование, защита и овластяване на децата от тази група. Статията представя и методология за „огледална

оценка“ на условията за репликиране на добри практики в различни национални контексти в ЕС. Заключениеето предлага обобщение на основните пропуски и необходимите подобрения, които трябва да се извършат в системата на образователната интеграция на ДБТУ в България.

По темата е подготвена и друга публикация на д-р Мила Манчева *„Образование в движение: деца на бежанци и търсещи убежище в системата на обществените училища в България“*. Тя

ще бъде публикувана в „Международни постижения в образованието: глобални инициативи за равенство и социална справедливост“, Е. Браун, А. Кръстева (ред.): Мигранти, разселени и недокументирани, том. 6.

Социалните неравенства и разновидностите на (не)толерантност към имигрантите: случаят на България в контекста на Европа

Важна част от аналитичния профил на Социологическата програма са въпросите, свързани с миграцията. Те бяха във фокуса на друга публикация, озаглавена „Социалните неравенства и разновидностите на (не)толерантност към имигрантите: случаят на България в контекста на Европа“. Автори на статията са д-р Андрей Нончев, Атанас Атанасов и Светла Енчева. Тя е публикувана в специализираното списание *International Journal of Sociology*, т. 42, № 3, есен 2012.

Публикацията разглежда връзката между различните мигрантски профили, статуса на мигрантите и нагласите към тях в приемащото общество. Централната теза е, че отношението към мигрантите е социално конструирано явление, което може да бъде експлицитно наблюдавано чрез демонстрираните различия нива на толерантност в зависимост от социалния статус както на хората в приемащото общество, така и от социално-икономическия статус, расата, етническата принадлежност, религията, страната на произход и т.н. на мигрантите. Анализът следва три ключови насоки:

1. Проследяване на социално-икономическите, институционалните, политическите и културните традиции на имиграцията в България преди и след 1989 г.

2. Изследване на промените в обществените нагласи към имигрантите, разглеждайки социално-икономическия статус, както и индивидуалните характеристики (например, доход, раса, етническа принадлежност, възраст) като независими променливи.
3. Тестване на хипотезата, че чувството на несигурност по време на посткомунистическата трансформация може да доведе до по-голяма нетолерантност към имигрантите.

За целите на сравнителния анализ е конструиран индекс „Толерантност към чужденците“ въз основа на данни от Европейското социално изследване. Показателят оценява два основни аспекта: готовността да се приемат имигранти и оценката на приноса им към приемащото общество.

Въз основа на емпиричните данни и извършения анализ са направени изводи за европейските политики за миграция и интеграция на имигрантите.

Реинтеграция на деца-жертва на трафик

През 2012 г. Социологическата програма продължи изследователската си работа в областта на противодействието на трафика на деца като част от изследването „Подпомагане и реинтегриране на деца – жертви на трафик: насърчаване и оценка на добри практики в страните-източник и страните-дестинация“ (ARECHIVIC).

Центърът за изследване на демокрацията организира два семинара в София, свързани с оценката на програмите и политиките за интеграция на деца – жертви на трафик. Присъстваха представители на партньорските организации: Лудвиг Болцман Институт, (Австрия), Фондация CENSIS

От ляво на дясно: г-жа Тимея Странска, „Хора в нужда“, Словакия; д-р Андрей Нончев, директор на Социологическата програма, Център за изследване на демокрацията, България; г-жа Лоес ван Вилиген, член на Консултативния съвет на проекта ARECHIVIC, по време на семинар по оценка на програмите и политиките за интеграция на деца-жертви на трафик в София.

(Италия), „Хора в нужда“ (Словакия), Университета в Печ (Унгария) и Организацията за подкрепа на жертвите на престъпления (Швеция).

Първият семинар се проведе на 29-30 март 2012 г. Участниците представиха изследователските резултати от осъществените оценки на националните програми за (ре)интеграция на децата – жертви на трафик. Те споделиха своите наблюдения по отношение на националните системи за наблюдение и събиране на статистическа информация, както и различните национални подходи за определяне на настоящи и дългосрочна реинтеграция на децата – жертви на трафик. Дискусиите по време на семинара се съсредоточиха върху идентифицирането на пропуски в системите за интеграция на децата – жертви на трафик на национално ниво и върху препоръките за подобряване на тези системи. Обсъдена беше методологията за идентифициране на добри практики за подпома-

гане на деца – жертви на трафик и разработването на уеб сайт, който да подпомага заинтересованите страни, работещи с трафикирани деца.

По време на втория семинар, който се състоя в периода 22-23 ноември 2012 г., участниците обсъдиха широк кръг от методологически и концептуални въпроси, както и основните резултати от изследванията на добрите практики за подпомагане на деца – жертви на трафик, проведени в Австрия, България, Унгария, Италия, Словакия и Швеция. Въз основа на дискусиата бе постигнато съгласие по принципния подход за сравнителен анализ на добрите практики в партньорските страни и тяхното представяне в специална публикация. Бяха разгледани и основните типологии и разлики между шестте страни-партньори по отношение законодателството и провежданите политики, насочени към трафик на деца и практическите програми за подпомагане на деца – жертва на трафик.

От ляво на дясно: г-жа Камелия Димитрова, научен сътрудник, Център за изследване на демокрацията, и г-н Луиджи Белези, CENSIS, Италия, по време на семинар за добрите практики за подпомагане на деца – жертви на трафик

Основните резултати и заключения от проучванията в областта на подпомагане децата – жертви на трафик могат да бъдат обобщени в сравнителна перспектива:

- Страните източник (България, Унгария и Словакия) постигат голям напредък в изработването на политики за борба с трафика в съответствие с международните стандарти. Сред страните дестинация (Австрия, Италия и Швеция), Австрия противодейства по най-добър начин на трафика на деца чрез създаване на координационен орган за борба с трафика и чрез разработване на двугодишен план за справяне с проблема.
- Във всички шест страни партньори липсват механизми за централизирано събиране на данни, което е сериозна пречка за ефективното противодействие на трафика на хора, тъй като то не почива върху анализа на надеждни емпирични данни.
- Липсата на механизми за събиране на данни и за външно наблюдение възпрепятства реалната оценка на политики и програми за борба с трафика на хора по отношение на тяхната ефективност, ефикасност и въздействие.
- Във всички изследвани страни правителствата взимат участие в системата за подпомагане на деца – жертва на трафик като създават, лицензират или финансират центрове за настаняване. Доставчиците на услуги получават субсидии от държавния бюджет за поддържане на кризисни центрове и за оказване на помощ на жертвите на трафик. Въпреки това съществуват индикации, че финансирането е недостатъчно.
- В нито една от страните няма изградени специализирани центрове

От ляво на дясно: Анна Италия, CENSIS, Италия, Луиджи Белези, CENSIS, Италия, д-р Мила Манчева, Центъра за изследване на демокрацията и Тимеа Странска, „Хора в нужда“, Словакия, по време на семинар за добрите практики за подпомагане на деца – жертви на трафик

за деца – жертви на трафик. Вместо това те са настанявани или заедно с трафикирани възрастни, или с други деца в риск /жертви на насилие.

- Всичките шест държави – членки на ЕС са ратифицирали съответните договори, свързани с противодействието на трафика на хора и защитата на правата на детето. Някои от основните права, например достъп до образование и здравеопазване са поставени в пряка зависимост от получаването на статут за пребиваване или убежище (с изключение на Италия).
- Шестте страни-партньори са ратифицирали Конвенцията за правата на детето, според която „най-добрият интерес на детето“ трябва да е водещ във всички действия и мерки, които се отнасят до него, но нито една от държавите не е разработила формални критерии и процедури за идентифициране на

интересите на децата – жертви на трафик.

- Съществена отлика в областта на закрилата на децата – жертви на трафик се наблюдава по отношение на децентрализираните подходи за закрила и подкрепа на децата в Австрия, Италия и Швеция и централизираните системи в България, Унгария и Словакия.
- Децентрализираните практики на подкрепа на деца – жертви на трафик в Австрия, Италия и Швеция биха могли да имат както позитивни, така и негативни ефекти. От една страна, те предоставят свобода за развитие на добри практики в условията на регионално/местно вземане на решения. От друга страна, децентрализираното предоставяне на услуги би могло да доведе до разлики в качеството на интеграцията и закрилата в зависимост от нивото на ангажираност на слу-

жителите в отговорните институции на местно равнище.

- Централизираните системи за грижа за детето в България, Унгария и Словакия, които са натоварени с традицията на институционална грижа, на този етап са показали ограничен потенциал за ефективна дългосрочна реинтеграция на деца – жертви на трафик.
- Ретрафикирането на деца – жертви на трафик изглежда значим проблем и в шестте страни-партньори по проекта. Няколко фактора, например липсата на формализирани процедури за оценка на риска на национално равнище и на регулярна оценка на риска по време на предоставянето на грижата, неадекватната информация за децата след приемането им в институциите и последно, но не и по значение – участието на семействата в трафика, допринасят за високия риск от повторно въвличане на жертвите в трафик.
- Ключово предизвикателство при оценяването на дълготрайните решения за трафикираните деца в страните на произход (България, Унгария и Словакия) е липсата на систематизирани данни за пътищата на реинтеграция на децата – жертви на трафик. Според наличната информация, в повечето страни на произход съществуват трудности в намирането на приемни семейства, които биха могли да предоставят грижи за децата – жертви на трафик. Обща загриженост за дългосрочната реинтеграция на децата – жертви на трафик предизвиква тяхното често изпращане в институции.

Миграция и бедност

През 2012 г. Центърът за изследване на демокрацията, в партньорство с организацията Regiorplan (Холандия),

започна изследване на мобилността, миграцията и бедността в ЕС.

Конкретните цели на изследването са:

- Да се установят причините за нищетата сред различните категории чужденци, свързани със законови ограничения или социални бариери;
- Да предостави информация за степента на бездомност сред чужденците и за характеристиките на бездомните мигранти;
- Да се оценят политиките на национално и местно ниво, насочени към решаване на проблема с бедността и по-конкретно бездомността сред чужденците и да се идентифицират добри практики;
- Да се оценят силните и слабите страни на политиките и законодателството на ЕС при справянето с проблема за крайната бедност сред чужденците.

II. Подкрепа и защита на човешките права

Европейска полиция и човешки права

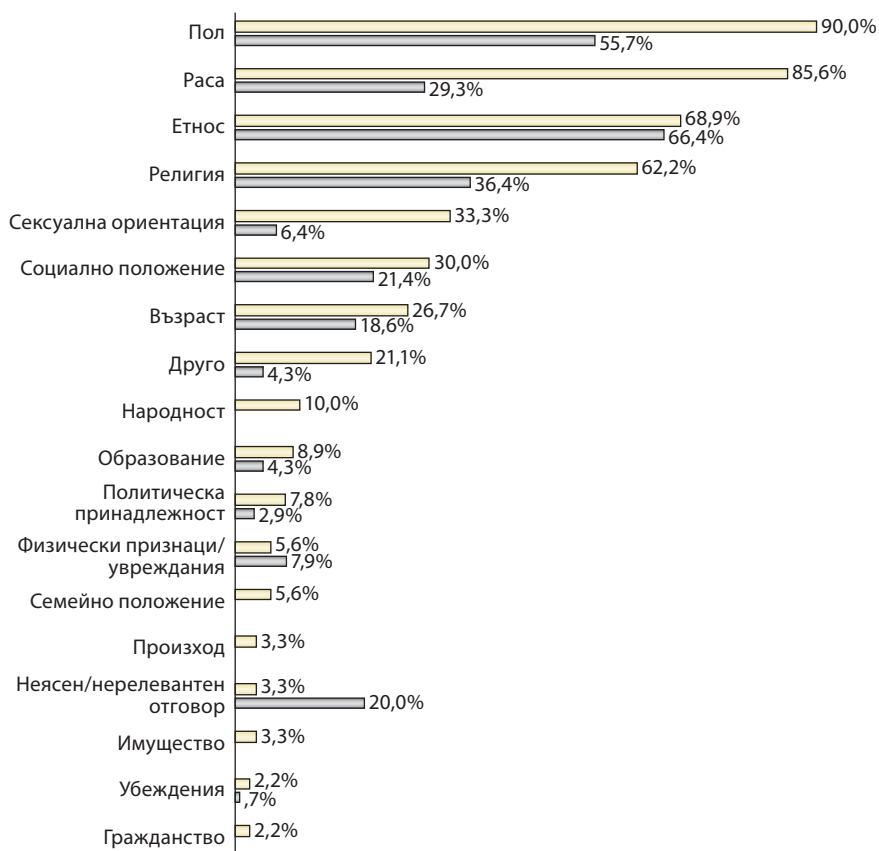
Социологическата програма успешно приключи участието си в изследването „Европейска полиция и човешки права“, фокусирано върху превенцията на дискриминацията от страна на полицейските служители. Партньори в изследването бяха ГД „Охранителна полиция“ на МВР, Българският хелзинкски комитет, Комисията за защита от дискриминация, Федералната полиция на Белгия, Криминалната разследваща полиция на област Баден-Вюртемберг (Германия) и Градската полиция на Варшава. Основна цел на изследването е да се оценят реалните предизвикателства пред полицейските служители при изпълнение на служебните им задължения по отноше-

ние зачитането на основните човешки права.

Екипът на Социологическата програма проведе дълбочинни интервюта и количествени изследвания сред полицаята в областните дирекции на МВР в Перник, Пазарджик и София.

Резултатите от тези изследвания показват, че след преминаване на обучение по антидискриминация, полицейските служители много по-ясно разпознават проявите на дискриминация по пол, раса, религия и сексуална ориентация.

Фигура 2. Моля, посочете признаци за дискриминация, които са Ви известни

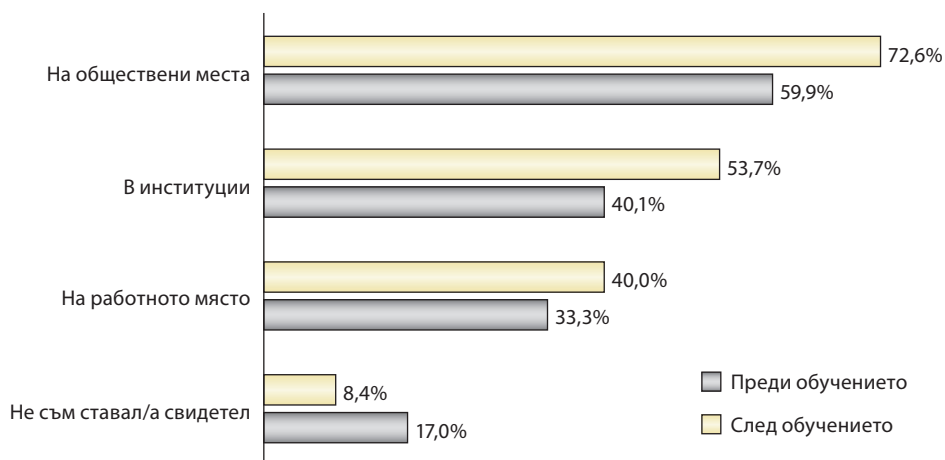

Инструктаж за провеждане на социологическо проучване на тема „Европейска полиция и човешки права“

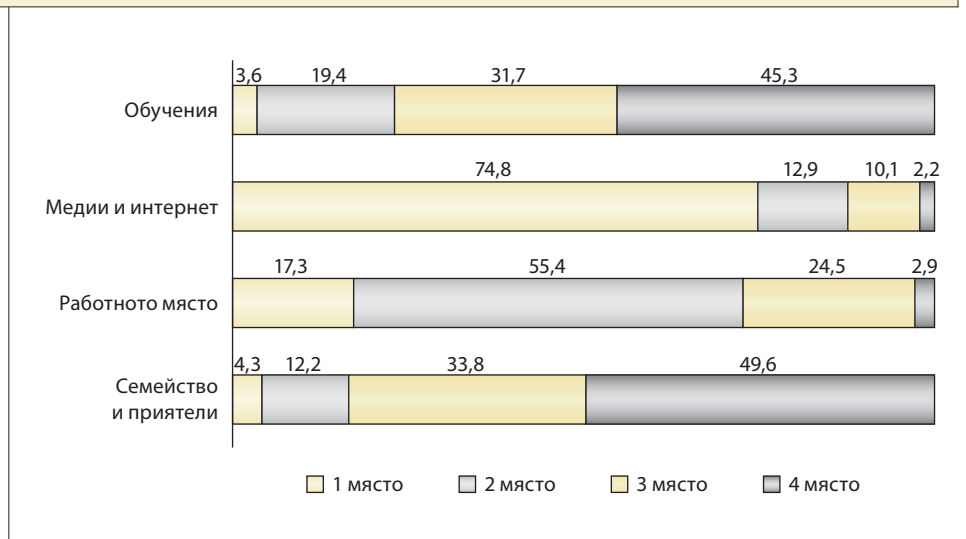
След обучението самата дискриминация става по-разпознаваема като феномен. Относителният дял на поли-

цейските служители, които твърдят, че никога не са били свидетели на случаи на дискриминация, е намалял двойно:

Фигура 3. Ставали ли сте свидетели на случаи на дискриминация?

Фигура 4. Откъде най-често получавате информация за спазването на правата на човека и защитата от дискриминация?

Основните източници на информация по проблемите на дискриминацията и защитата на човешките права при полицейските служители са медиите и Интернет:

III. Превенция на тормоза в Интернет пространството

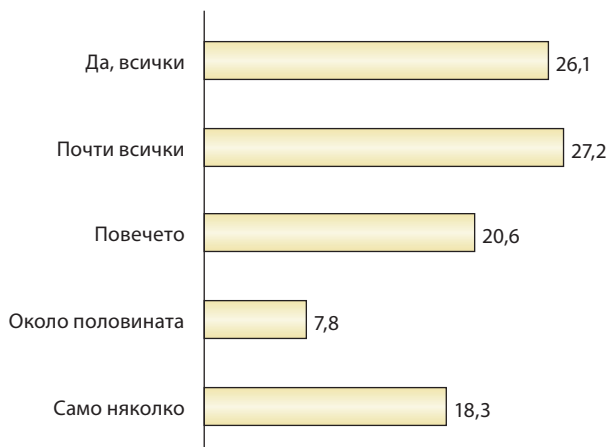
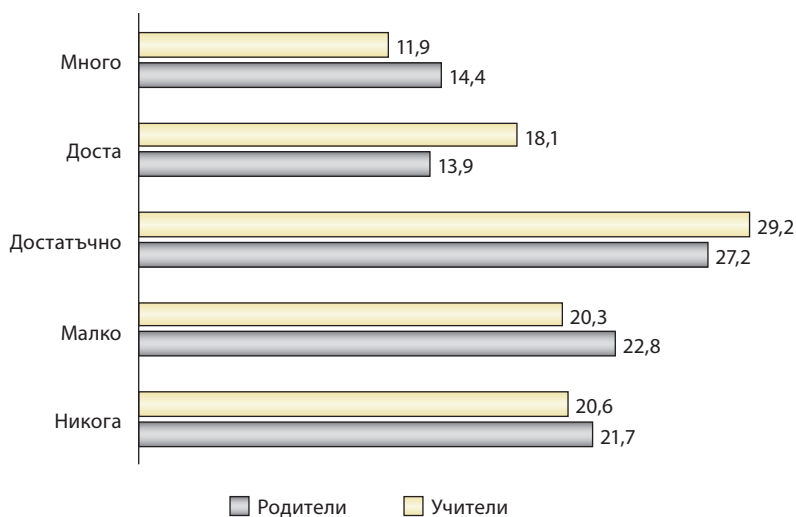
Социологическата програма, съвместно с Центъра за безопасен интернет, продължи работата си по оценка на заплахите от тормоз в интернет, съвместно с партньори от Италия, Кипър, Гърция, България и Унгария. Някои от най-важните резултати от тази инициатива са:

- Изработване на инструмент за самооценка на риска за подрастващи и възрастни от тормоз в Интернет;
- Създаване и разпространение в училищата, участвали в инициативата, на електронен инструментариум за оценка на риска от онлайн тормоз;

- Изготвяне на ръководство за учители и педагогически съветници по проблемите на онлайн тормоза, заплахите в Интернет и секстинга. Ръководството съдържа видео материали с казуси и примери и може да бъде използвано в училищата в ЕС. Преведено е на езика на всяка от страните-партньори в инициативата.

В България Центърът за изследване на демокрацията и Центърът за безопасен интернет проведе обучение на учители и ученици от различни училища относно разпознаването на рисковете от Интернет тормоз. Инструментът за самооценка (онлайн въпросник) беше използван от повече от 200 ученици.

Около една четвърт от учениците, които са попълнили въпросника, твърдят, че познават и в „реалния живот“ всички хора, с които контактуват в Интернет. 27 % познават лично почти всички, 21 % – „повечето“, 8 % познават около половината и 18 % – само няколко.

Фигура 5. Познавате ли лично всичките си контакти в интернет?**Фигура 6. Учителите/родителите говорят ли с вас за сигурността в интернет?**

Въпреки че преобладават отговорите, че учителите и родителите говорят с децата си „достатъчно“ за сигурността в интернет, относителният дял на отговорилите с „малко“ и „никога“ е доста по-голям от този на отговорилите с „доста“ и „много“. Според данните, само 12 % от учителите и 14 % от родителите говорят по тази тема „много“, докато 21 % от учителите и 22 % от родителите изобщо не говорят за това.

IV. Оценяване на публични политики и програми

През 2012 г. Социологическата програма подготви методологическо ръководство „Оценка на социалното въздействие“, в което се представят същността, технологията, възможностите и ограниченията на оценките на социалното въздействие при различни социални интервенции. Ръководството включва практически пример за „огледална“ оценка на социалното въздействие на евентуално приложение в България на една добра италианска практика за образователна интеграция на деца на бежанци и търсещи убежище.

Направена беше задълбочена оценка на програмите за подкрепа и реинтеграция на деца жертви на трафик в шест страни – членки на ЕС – Австрия, България, Унгария, Италия, Словакия и Швеция. Основните изводи и заключения по отношение ефективността на програмите за деца – жертви на трафик са следните:

- Мерките за защита и реинтеграция на деца – жертви на трафик биха могли да бъдат по-ефективни, ако се извършат промени на ниво стратегическо планиране и формулиране на политики. Препоръчва се българските национални годишни програми за противодействие трафика на хора и за закрила на децата да

включват конкретни времеви рамки за изпълнение на ангажиментите, да посочват необходимите ресурси, да очертават ясно разпределението на отговорностите и да съдържат индикатори за измерване на резултатите. Присъствието на неправителствени организации в експертната група на Националната комисия за борба с трафика на хора и на Националния съвет за закрила на детето свидетелства за гражданско участие в изработването и прилагането на политики и програми за деца – жертви на трафик. Настоящите механизми за консултации между държавните органи и гражданското общество все пак биха могли да бъдат подобре-ни, за да се осигури по-пълноценно интегриране на гледните точки на гражданските организации при разработването и прилагането на политиките и програмите. Подобряването на тези механизми е отговорност както на правителството, така и на гражданските организации.

- Всички практически усилия и ресурси за подкрепа и интегриране на децата – жертви на трафик в България са концентрирани във фазите на включването в програми за закрила и оказване на кризисна помощ, докато третият етап – намирането на дълготрайно решение на проблема, остава неразвит. Системата за идентифициране и насочване на децата – жертви на трафик функционира сравнително успешно, тяхното настаняване и оказването на подкрепа в кризисните центрове се развиват добре. Наблюдават се обаче пропуски и несвършенства, свързани с взаимодействието между институциите на местно равнище, липсата на ефективни правни услуги за деца – жертви на трафик, недостатъчният брой на социалните работници в общинските дирекции за социално подпомагане, смесването в кри-

зисните центрове на деца – жертви на трафик с други категории деца, удълженият престой на деца в кризисните центрове, недостатъчното включване на родителите в процеса на реинтеграция, отсъствието на алтернативни образователни схеми за деца със специални образователни потребности или нуждаещи се от по-голяма сигурност.

- При третия най-важен стадий в реинтеграционния процес – етапът на намиране на дълготрайно решение, липсват схеми за ефективно подпомагане и механизми за мониторинг. Отсъствието на ефективни решения за настаняване освен при семейството и роднините на децата – жертви на трафик може често да доведе до ретрафикирани и повторна виктимизация на децата. В този смисъл, инвестираните усилия в стадията на настаняване и оказване на кризисна помощ се подкопават от зле провеждания и недостатъчно подпомаган процес на повторно връщане в семейството. От тази гледна точка предоставянето на услуги в кризисните центрове може да се превърне в самоцел. Ето защо е необходимо да се инвестират значителни усилия в третата фаза на реинтеграция, като усилията се насочат в две направления. Първо, развиване на алтернативни общностно-базирани дълготрайни услуги за интеграция и настаняване, които да отговарят на нуждите на децата - жертви на трафик. Второ, предлагане и развиване на услуги за подкрепа за родители на трафикирани деца, насочване на адекватни ресурси, провеждане на обучения и наемане на достатъчен и квалифициран персонал в съответните центрове за социално подпомагане.
- Важна препоръка е да се увеличат ограничените понастоящем държавни средства за противодействие на трафика като цяло и за подпома-

гане на жертвите (особено децата) в частност. По-добро финансиране на кризисните центрове и съответните общностно-базирани услуги за настаняване биха помогнали да се постигне по-добро качество на предоставяните услуги, както и по-добра квалификация на персонала.

- Важна област, която има ключово влияние при подпомагането на децата – жертви на трафик, е тази на съдебното преследване. Липсата на ефективно наказание на извършителите се отразява негативно в дългосрочен план на децата, които не са напълно откъснати от мрежите за трафик. Трафикирани деца не са достатъчно защитени в процеса на разследване, а специализирани правни услуги на практика липсват. Ефективното прилагане на закона и на наказателните мерки при трафикирани деца са изключително важни, като се вземат предвид честите случаи на включване на родители или близки роднини в това престъпление. В този контекст е необходимо да се обмисли идеята за създаване на борд от специално обучени независими юристи, които да представляват децата – жертви на трафик и да защитават най-добрия им интерес в процеса на интеграция.
- Системата за подпомагане и реинтеграция на деца – жертви на трафик в България ще спечели от създаването на централизирана база данни. Тя трябва да бъде поддържана от Националната комисия за борба с трафика на хора и в нея да се събира статистическа информация по съгласувани и ясно определени индикатори. Целта на тази база данни е да даде възможност за анализ на тенденциите в трафика на деца, включително на методите и формите на трафикирани, профилите на жертвите, както и услугите за интеграция и нивото на интегриране на идентифицираните жертви.

V. Институционално сътрудничество

Социологическата програма предоставя експертен опит, главно от методологическо и аналитично естество, при разработването на изследователски методи и инструменти, събирането и анализирането на данни, приложението на специализирани изследователски техники и инструменти.

Експерти от Социологическата програма взеха участие в множество държавни, граждански и академични инициативи и форуми, между които:

- Консултативният съвет към министъра на регионалното развитие и благоустройството – орган за консултации, сътрудничество и диалог в името на постигането на прозрачност на публичните политики;
- Проучване на нагласите на полицейските служители по отношение на антидискриминацията и защитата на човешките права, координирано от ГД „Охранителна полиция“ на МВР.

Стажантска програма

Социологическата програма активно включва стажанти в изпълнени-

ето на основните си дейности. През 2012 г. осем младежи са провели стаж в Социологическата програма за период между два и шест месеца. Те участваха в дейности като кодиране и анализ на данни, помощ при подготовянето и провеждането на интервюта, записване и обработка на качествена информация, изготвяне на предложения за доклади за публични събития, както и за дизайн на уеб базирани инструменти. В допълнение, всички стажанти бяха включени в процеса на подготовяне на проекти, придобивайки ценен опит в разработването на различни проектни документи и подпомагайки процеса с поемането на различни технически задачи.

Разнообразният образователен профил на стажантите (включващ социология, история, международни отношения, арабистика и масови комуникации) предостави на екипа на програмата различни гледни точки както към актуални обществени проблеми, така и към специфичните тематични изследователски области на програмата. От своя страна, стажантите придобиха практически умения и задълбочени познания в различни социални сфери, което им дава конкурентно предимство в стартирането на тяхната кариера или при продължаване на образованието им.

„Определям стажа си в Центъра за изследване на демокрацията като най-полезната работа, която съм практикувала. В допълнение към ценните умения и знания, които придобих в Центъра, имах шанса да работя със забележителни експерти, които днес смятам за свои приятели, както и да усетя една динамична, позитивна и приятелска работна среда. Не на последно място, стажът и безусловната подкрепа на екипа подпомогнаха изключително много кандидатстването и приема ми за магистърска програма в Колумбийския университет в Ню Йорк. Работата ми в Центъра надхвърли очакванията ми за придобиване на професионален опит, тя ми помогна да преосмисля образованието и интересите ми от една нова гледна точка.“

Елена Радева, стажант в Социологическата програма в периода октомври – февруари 2012